

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - ТРИДЕНТ UKRAINIENNE

Число 3 (553) Рік вид. XIII. 24 січня 1937 р. Ціна 1 фр. 50. Prix 1 fr. 50

Париж, неділя, 24 січня 1937 року.

На чужині ще стрічаємо дев'ятнадцяту річницю історичного дня 22 січня 1918 року, коли в Києві було проголошено незалежну Українську Державу й відновлено було таким чином українську державність знову після кількох віків національної неволі Українського Народу.

Стрічаємо цей день в трудних обставинах сучасного важкого становища та не цілковитого об'єднання живих українських національних сил.

Але все-ж ми бадьоро дивимося вперед. Еміграція наша, як і маса нашого народу, — здорові й сильні морально, а Нація має верховний провід у постаті легального національного уряду, який, на щастя, доля захувала нашому народові, — уряду Української Народньої Республіки.

Дев'ятнадцяте свято 22-го січня приходить у часі надзвичайного напруження в світі, при політичній ситуації, коли дозрівають великі конфлікти як на Сході Європи, так і на Далекому Сході Азії, — на теренах, на яких буде рішатися дальша доля нашого народу, справа його волі й свободи. Ці великі конфлікти дозрівають у такому темпі, що просто невідомо, чи] будемо ми двадцятку річницю свята відновлення української державности святкувати ще на еміграції.

І саме в цю хвилину особливо виступає те величезне значіння, яке має для справи української визвольної боротьби існування нашого правного, законного уряду, безпосереднього наступника того уряду, при якому саме дев'ятнадцять літ тому Українська Центральна Рада проголосила незалежність України.

На жаль, не всі українці доцінюють усю важність для української справи того факту. Тоді, як навіть чужинці здають собі звіт у тому, що Україна посідає зараз на чужині, свій правний, легальний уряд, як підчас великої війни свої уряди на чужині мали Бельгія або Сербія, коли країни ті було окуповано ворожою силою.

Ті уряди.—бельгійський і сербський,—будучи на чужині, все вели визвольну боротьбу далі. Їх перебування по-за межами своїх країн не перешкоджало їм залишитися правними урядами своїх країн і репрезентувати їх. Знаємо добре всі, що повернулися ті уряди були знову на свої землі, до столиць незалежних держав своїх народів.

Уряд наш, правда, як і ціла Нація, втратили вже в борні головного проводиря народу — бл. пам. Головного Отамана Симона Петлюру, вождя, в руки якого наш народ вложив був свою долю. Але на місці його станув його достойний заступник, випробований борець і ближчий його співробітник — Андрій Лівницький. Несхідно тако-ж нагадати й те, що на чолі уряду УНР стоїть В. Прокопович, що користувався необмеженим довір'ям Всеукраїнського Громадського Комітету в Києві в роках 1919-20, а військовою справою керує тако-ж старий співробітник Головного Отамана, один із творців української збройної сили — генерал В. Сальський.

Не треба говорити, яке велике значіння для народу, що бореться за свою незалежність, має існування загально-признаного і законного осередку, що керує тою боротьбою. Ми бачимо, як на наших очах виростають де-які держави в Європі в потуги, бо зрозуміли значіння ідеї вождя, коло якого й гуртуються у суворій карності.

На еміграції не творяться нові уряди і нові центральні осе-

редки. Перебуваючи на еміграції, для успіху, боротьби ми мусимо гуртуватися коло свого правного центру, коло існуючого уряду, щоб дійти нарешті до власної державности.

Навіть цигани мають свій національний центр. І коли українському народові вдалося при катастрофі уладку своєї державности врятувати свій законний уряд, всі українці тепер мають приложити всіх зусиль для його дальшого збереження, для збереження безперервности і правности верховної національної влади, і мають всякими способами підперти його діяльність та виявити необхідну національну дисципліну.

І сьогодні, коли ми святкуємо річницю свята державности і незалежности, у всіх українців мусить бути один клич :

— Для майбутнього нового світлого дня 22 січня — всі до одних лав! Всі під прапори національного уряду УНР!

* * *

Не можна пройти мовчанкою попри нового виступу Італії, яка устами свого вождя ще раз уважала за необхідне показати світові на головну небезпеку для європейської культури і для існування свсбідної Європи.

Говоримо про те інтерв'ю, яке дав Мусоліні кореспондентові берлінської газети «Фелькішер Бесбахтер». Мусоліні в тому інтерв'ю єдиною такою небезпекою определив большевизм. До того голова італійського уряду додав, що уважає, що на ґрунті боротьби з московським комунізмом цілком можливе певне європейське об'єднання, розвиток якоїсь загально-європейської ідеї.

Італія, — країна національного здоров'я, сили і поступу, — одна з перших зрозуміла небезпеку, яку з собою несе руйнуючий стару європейську культуру комунізм. А вождь її являється одним із перших європейських державних мужів, що проголосив боротьбу тому московському витворові.

В розумінні комуністичної небезпеки Італія йде разом з іншими країнами, що тако-ж усвідомили собі необхідність боротьби з тою деструктивною силою. І може, дійсно, ми вже недалеко од тої хвилини, коли справді, — як говорить Мусоліні, — перед

комуністичною загрозою може витворитися своєрідне європейське об'єднання країн, об'єднання, яке чолом своїм стояти буде — проти совітської Москви.

Появу початків такого об'єднання ми уже з радістю вітали, на його поширення наш народ, що бажає свого звільнення з-під московського комуністичного ярма, — чекає, і в такому протимосковському об'єднанні Україна вбачає і своє місце.

ВИСТУП УРЯДУ УНР ПЕРЕД ЛІГОЮ НАЦІЙ

22 січня с. р. од уряду УНР було подано в Женеві голові Радм Ліги Націй ноту, яку подаємо нижче.

Правительство Української Народньої Республіки закордоном, керуючись правом самовизначення кожного народу та інтересами підтримання загального миру й доброго співжиття націй, на підставі артикула 4 параграфу 4 Пакту Ліги Націй, вважає своїм обов'язком звернути ласкаву увагу Ради Ліги Націй на наступні факти й міркування.

I. Україна, будучи самостійною державою, р. 1654 до б р о - в і л ь н о прийняла протекцію Московського царя на умовах повної внутрішньої, а почасти й зовнішньої автономії, які було зафіксовано в договорі 27 березня 1654 р. між Україною й Московським царем і стверджено урочистою грамотою царя. Але московські царі не додержали умов цього договору й даного ними слова, узурпували поступово автономні права України та р. 1764 інкорпорували Україну в склад Російської імперії, як звичайну провінцію. За революції 1917 р. Український Народ на підставі історичної державної традиції одновив свою самостійну державу у формі Української Народньої Республіки, яку прокламували й оформили: перший революційний парламент — Українська Центральна Рада 22 січня 1918 р. та перша Українська Конституанта — Трудовий Конгрес 22 січня 1919 р. Українська Народня Республіка була пізніше визнана, як самостійна держава, Францією, Англією, Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною, Болгарією, Польшею, Фінляндією, Латвією, а тако-ж і совітською Росією.

II. Внаслідок війни, що повстала в кінці р. 1918 між Українською Народньою Республікою і совітською Росією з причин

втручання Росії у внутрішні справи України з метою заведення на її території комуністичного державного й соціального ладу, Україна була насильно окупована большевицьким військом після чотирьох років запеклої боротьби, перетворена в совітську соціалістичну республіку й примусово включена в склад Союзу С.С. Республік. Легальна державна влада УНР змушена була залишити рідну землю для продовження боротьби за незалежність України; на Україні-ж було заведено диктатуру російської комуністичної партії з кривавим терором, господарською руїною, виголоджуванням населення та позбавленням його всіх прав вільної нації.

III. Український Народ ніколи не зрікався свого права на державну самостійність. Не дивлячись на нечуваний терор, яким влада Союзу ССР підтримує своє панування над Україною, Український Народ шляхом збройних повстань неупинно боровся й продовжує боротись з чужою його правним і соціальним принципам окупаційною владою російських комуністів, а легальний український уряд закордоном не переставав і не перестав шляхом офіційних актів і декларацій, звернених до держав цивілізованого світу, протестувати проти насильного поневолення України Совітським Союзом і не припинить боротьби й протестів, доки Україна не буде звільнена від брутального нападника-окупанта, доки не буде повернуто на її території лад і спокій під проводом легального Національного Правительства України.

IV. Щоб зміцнити свою насильницьку владу, ослаблену боротьбою й спротивом українського й інших, поневолених совітською Росією, народів, комуністична партія, що тримає в своїх руках владу в Союзі ССР, з диктатором Сталіним на чолі, виробила нову конституцію Союзу ССР, яку й ухвалила 25 листопаду 1936 р. голосами функціонерів, своїх партійних главарів на так званому «Весесоюзному з'їзді совітів» у Москві.

З приводу прийняття нової конституції Національне Правительство України закордоном дозволяє собі довести до відома Ради Ліги Націй наступні зауваження принципового й конкретно-го характеру:

1) Український Народ і його Національне Правительство рішуче протестують проти безправного, насильного нав'язування Україні законів, в розробленні і в ухвалі яких Український Народ не приймає участі через свої вільно обрані законодатні органи. Правительство Союзу ССР, як влада чужа, насильницька, окупаційна, не має жадного права ухвалювати конституційні закони й обов'язувати ними Український Народ. Тому Український Народ ніколи не признає і не скориться новій конституції Союзу ССР, як законові, що був ухвалений чужими органами, ним не покликаними й не визнаними.

2) Щоб замаскувати перед Лігою Націй та перед її членами агресивно-насильницький характер свого походження й брутальні, противні гуманності й цивілізації методи свого панування,

совітська влада в арт. 13 нової конституції прокламувала Союз ССР «союзною державою» (Bundesstaat), що, ніби то, утворилась на основі «добровільного об'єднання» 11-ти рівноправних совітських соціалістичних республік: Російської, Української, Білоруської, Азербейджанської, Грузинської, Армянської, Туркменської, Узбекської, Таджикиської, Казахської і Киргизької.

З повище поданої історичної справки з повною очевидністю випливає, що Україна була окупована й поневолена при допомозі збройної сили. І навіть після поневолення, під совітським ярмом будучи, Український Народ ніде й ніколи не давав своєї згоди, чи то добровільно, чи то під примусом, на об'єднання в Союзі ССР.

Що сказано про Україну, те саме треба сказати й про Білорусь, Азербейджан, Грузію, Арменію та країну Горців Північного Кавказу. Ці країни так само були позбавлені державної самостійності й окуповані збройною силою совітської Росії і тако-ж ніколи не давали згоди на «добровільне об'єднання» в Союзі ССР. Що торкається п'яти малих «республік» (Туркменської, Узбекської, Таджикиської, Казахської і Киргизької), то вони були штучно утворені совітською владою на території малих народів з єдиною метою збільшити вплив комуністичної партії в Союзі ССР. Нарешті, центральна совітська Російська республіка тако-ж повстала внаслідок державного перевороту, доконаного комуністами, і коли й виявила свою «волю до об'єднання» з поневоленими нею республіками, то тільки шляхом завойовання й примусового приєднання до Союзу з собою інших земель і народів бвшої Російської імперії.

Таким чином, не «добровільне об'єднання» є основою Союзу ССР, а навпаки, насильство, підбой, поневолення. Щоб ще більше замаскувати примусове і штучне походження Союзу ССР, нова конституція проголосила, що кожна союзна республіка має право «на добровільний вихід із складу ССР» (арт.17). Але при цьому конституція не зазначає, яким легальним способом і при яких умовах союзні республіки можуть це право здійснити. Внаслідок цього згадане проголошення конституції лишається порожньою фразою, позбавленою реального змісту й правового значіння.

Утворена при допомозі насильства, правлячи підбитими землями й народами при допомозі кривавого терору, непокоєна постійною внутрішньою боротьбою й спротивом поневолених нею націй, нова «союзна держава» Совітів, що має стати на місце дотеперішнього члена Ліги Націй — Союзу ССР, як його наступник, незадовольняє умовам арт. 1, параграфу 2 Пакту Ліги Націй та уявляє за себе постійну небезпечну загрозу для загального миру й доброго співжиття цивілізованих націй.

3) З погляду державно-політичного нова конституція дала Союзіві ССР державний лад, збудований на послідовному пере-

веденні засад крайнього централізму, якій остаточно зникли автономні права поодиноких країн і народів Східного Союзу та піддав їх під абсолютничну владу центрального правитель-ства союзної держави Східних. Разом із тим конституція формально й остаточно закріпила диктатуру комуністичної партії, надавши їй керуючу роллю в державному управлінні та в усіх громадських, професійних, культурних і господарських організаціях (арт. 126); їй же одній признала право виставляти кандидатів на виборах в законодавчі, адміністративні й судові органи держави (арт. 141), чим звела нанівець проголошені конституцією принципи загального, прямого, рівного й таємного голосування.

З огляду на те, що комуністична доктрина не визнає за державою значіння найудосконаленішої форми співжиття суспільства та стремить до її знищення шляхом всесвітньої революції, закріплення за комуністичною партією диктатури в Союзі ССР означає ніщо інше, як поставлення фанатичних проводарів комунізму по-над союзною державою Східних та передачу до їх рук могутніх засобів модерної держави, що незмірно посилює деструктивну роботу комунізму в цілому світі на шкоду мирній й цивілізації.

4) З погляду соціально-економічного нова конституція оформлює існуючий в Союзі ССР господарський та соціальний устрій, що, ніби то, базується на засадах соціалізму. В дійсності-ж цей устрій збудовано на послідовно проведених засадах державного капіталізму: на місці приватної власності, приватної ініціати-ви й вільної конкуренції в господарстві та волі праці поставлено державну власність, монополію державного господарства й примусову працю. З огляду на диктаторську роллю комуністичної партії й сбсадження її членами всіх керівних органів держави, правдивим господарем держави та єдиним капіталістом стає комуністична партія, а населення Союзу—селяни, робітники й трудова інтелігенція засуджені на примусову працю на користь партії під загрозою голодної смерті: «хто не працює, той не їсть» (арт. 12 конституції). У селян одібрано землю, живий і мертвий інвентарь та силою загнано в колхози, робітників прикріплено до фабрик, заводів, копалень і т. п. Як тим, так і цим відібрано право вільно міняти місце перебування, право вільного вибору праці та право оборони професійних інтересів колективним шляхом. Завдяки цьому, примусова праця в Союзі ССР перетворилась у найгіршу форму рабства — рабства державою санкціонованого й державою ужиткова-ного.

Такий стан річей порушує арт. 23 Пакту Ліги Націй і арт. 5 Міжнародної Конвенції для знищення рабства з 25 вересня 1926 р. і є противний основним принципам цивілізації й гуманності.

Подаючи вищенаведене під ласкаву увагу Ради Ліги Націй, Національне Правительство України закордоном сподівається,

що Рада Ліги Націй в інтересах збереження миру й доброго співжиття цивілізованих націй витягне з поданого належні висновки.

К р у т и

В роковини нещасливого для нас бою під Крутами українського студентського відділу з большевиками, що припадають на кінець місяця січня, вміщуємо знімок з образу «Крути», зробленого олійними фарбами, праці нашого відомого маляра-баталіста Леоніда Перфецького.

Бій під Крутами послужив з боку нашої молоді прикладом найвищої жертви для батьківщини. Образи-ж, подібні до того, що оце знімку з нього тут вміщуємо, являються пропагандою культу жертви і крові в боротьбі нашого народу за відновлення своєї державности.

Такі образи хвилюють українську душу, кличуть до помсти, активності й викликають жаду боротьби аж до нашої перемоги!

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ — СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ РАСИ

Свято державности української, яке ми святкуємо сьогодні, є святом великим, ба навіть найбільшим з усіх наших свят,

бо воно є тим святом, коли можуть і повинні зійтися до купи всі без винятку українці, які у значінні цього свята розуміють одну і ту-ж істину — свято волі України до незалежного життя,

бо воно є святом, яке своїм глибоким змістом об'єднує всіх — і підневільну нашу батьківщину, й одрізані політичними кордонами її частини, і розкиданих світами емігрантів — в одне й живе тіло з одним серцем, гарячим і палким, як наше українське сонце.

бо воно є святом одчуття єдності української істоти, що має віками вироблені традиції чинности й розвитку,

бо воно є святом одчуття спільноти нашої, нас, сучасників — українців ХХ-го століття — з нашими пращурами, тими народами-предками, які заселили терени Праукраїни кілька тисяч літ перед народженням Христа і які своїми традиціями організації життя, побуту, управління, звичаїв, культури утворили підложжя для існування тяглости цих традицій від них аж до наших днів.

Тому то свято державности є святом духової і фізичної спільноти української — святом Української Раси.

Українська наука минулого століття, а особливо початків цього століття зрбила великий крок вперед до розроблення питання про українську расу і найбільше причинився до визначення її великий наш учений Вадим Щербаківський, що вийшов з плеяди славних і талановитих наших учених, як Антонович, Яворницький, Біляшевський та інші.

Питання української раси не було простим питанням, не тільки тому, що час нищив пам'ятники давніх культур населення на Україні, нищив документи про давню і пізнішу історію нашу, присипав пилом сліди великих діл наших великих людей, але ще й тому, що нищили їх немилосердно вороги наші, наїзники-окупанти, нищили в далекому і в близькому минулому, нищать їх і сьогодні, коли Україна в неволі перебуває. Одначе наша наука розбила твердий мур офіційної російської науки, що її старанно насаджувано не тільки на Україні, але далеко і по-за межами її (навіть у Франції), і відшукала правду історичну по тих лишках пам'ятників, що ще залишилися від варварського чужого господарювання на нашій землі.

Багато викрила українська земля із своїми слідами й пам'ятниками доісторичного і пізнішого життя людини, багато виявили ті звичаї та побут, що схоронив наш народ і по сей день (ригвал всеілля, веснянки, щедрівки та колядки, містерії, фольклор,

культура коня, орнамент і візерунки на писанках, кераміка, залізні вироби то-що). Досліді антропологічні наших учених, і особливо обслідування та вивчення решток культур гіпербореїців, індогерманів-тракійців, йонійців привели їх до висновку, що наша раса складалася не віками, а тисячеліттями, і що вона має окреслені прикмети, ясно визначений характер.

Д-р Юрій Липа, говорячи про твори проф. Вадима Щербаківського *) передає погляди останнього на творення української раси в такій схемі:

«Маємо блискучі епізоди ним висвітлені: гальштатський іліро-тракійський культурний центр — три основні групи гіпербореїв-хліборобів, йонійська колонізація й держава Гельону (столиця якого була біля Лубень на Подставщині), кривава боротьба туркестанців-скитів з потугою Дарія і упадок їх, вивищення Пантикапеї й Боспорської імперії (Керчі й Теодосії), готська монархія, анти, слов'яне і врешті династія варягів у Києві».

Щоб дати лад цьому ходові і переходові народів, племен, груп та династій, Вадим Щербаківський старається з'ясувати саме поняття лінії, розвою, родоводу українців. Одкидаючи теорію про праслов'ян, таку любу для російських панславистів, він припускає, що головні групи слов'янські починали творитися недалеко одна від другої в трьох вогнищах: Україні, Наддунайщині та Шлезьку, себ-то в долинах, де можливе хліборобство. Причому слов'янська група в Україні була б одразу й праукраїнською. Давність цієї праукраїнської групи є дуже великою. Не одкидаючи гіпотези проф. Нідерле, що ці групи мали вже існувати в кінці бронзової доби і на початку залізної, — племена агатирсів, гельонів, неврів та інших хліборобських племен могли б бути праукраїнцями або їхніми безпосередніми предками. Що-до відношення цих елементів української протоісторії, то Вадим Щербаківський застосовує новітню європейську теорію Юлія Покорного про підложжа, чи субстрат. Субстратом є народи завойовані, здебільшого хлібороби, розкидані на великій площі і зв'язані з своєю землею працею на ній і які не можуть дати належного відпору номадам-кочевникам, бо останні можуть легко скупчитися у великі маси і тримати ініціативу в своїх руках. Отже згідно з В. Щербаківським:

«приходиться признати, що у нас, українців, субстратною верствою, яка впливала на зміну індогерманської панівної мови в слов'янську, могла тільки бути стара неолітична хліборобська верства, характеризувана так зв. пасковою і мальованою керамікою, і раса якої була переднеазійською. Нам дуже важно знати, що обидва ці елементи, з яких склалися в головній масі своїй усі слов'яне, окрім білорусів та москалів, уже в ту добу

*) Юрій Липа, «Українська Раса», видавництво «Народний Стяг». Варшава, 1937. Стор. 24.

жили на теперішніх територіях цих народів, а тако-ж, що вони уже тоді могли вступати місцями в симбіоз між собою».

На його погляд панівною верствою були на Україні ілліро-траки і у нього повстає питання, чи не була мова іллірська та трацька передумовами появи слов'янських мов на цих територіях, бо чи не перейшли поступово племена іллірські та трацькі в пізніші слов'янські племена? Бо залізнодобові культури як траків, так іллірів, дуже близькі між собою, як їхні мови, і що належна до них гальштатська культура заступлена дуже сильно на Україні аж до Кавказу.

Отже український вчений виявляє, що тисячі літ української історії замало, щоб зрозуміти себе, бо ми, українці, є вицвіті принаймні чотирьох-п'яти тисяч років.

Пригадуючи знане Сократівське «пізнай самого себе», можемо сміло сказати, що в пізнанні себе, себе в минулому, себе в сучасному, в пізнанні свого єства, своєї раси, — ми маємо найсильнішу зброю, як каже Юрій Липа, для творення історії і подій, а не бути лише тільки підложжам, субстратом. Пізнання себе і є одчуття отих «власних сил», термін, який тепер часто, навіть надто часто, вживають і не завжди пристосовано.

У пізнанні тяглости українськості на одній і тій же території лежить захована динаміка одвічних прав наших. У пізнанні тяглости державної культурної традиції — малознаних сьогодні ілліро-трацьких зародків державности, розвинених потім в симбіозі з гіпербореями у Гельонській державі, перенесених далі, після навали скитів, до Пантикапеї й Боспору, потім одновлення тої-ж державної і культурної традиції в передкиївській готській часи, нарешті розвиток Київської князівської держави, упадок її і одсунення цих традицій до Володимирії й Галича, а далі відродження їх в часи Великих Гетьманів і нарешті українська держава новітніх часів — ХХ-го століття, — дев'ятьнадцяті роковини проголошення якої ми сьогодні святкуємо, — пізнання і одчуття цієї тяглости державних і культурних традицій — творить оте духовне багатство, яке являється нашою силою, нашою базою, нашим фундаментом в часі і в просторі.

Ми не є безбатченки, але нам треба пізнати себе, своє єство, свої багатства традицій духовних і культурних, треба пізнати нашу расу, наш національний характер, а пізнавши—його досконалити і розвивати, щоб утворити, подібний до часів Гельону, Пантикапеї, Боспору, князюго Київа, моноліт, могутній і непоборний.

Що-ж є основними рисами українського національного характеру? Які є критерії, які нам дає наука до пізнання Української Раси?

Найперше — це культура землі нашої. Вона впливає з самого геополітичного положення України. Хліборобство було основою життя гіперборців, воно увійшло і до слов'ян, воно стало істотним і в українців нашої доби. Хліборобство утворило по-

бут і нашу культуру, культуру праці й чину, і воно буде надалі творити базу нашої цивілізації. Сучасна індустріалізація не замінить і не заб'є його і не викоринить. Індустріалізація розвинеться і спричиниться до утворення з України одиниці економічно самодовліючої, але не знищить прадавньої культури землі, яка є базою співвідношення внутрішніх сил.

З цієї хліборобської цивілізації України — праісторичної й сучасної — випливає неоспориме твердження про фізичне й моральне здоров'я Української Раси. І це здоров'я є запорукою дальшого розвитку і прогресу. І в той час, як західне-європейські народи не можуть похвалитися таким національним здоров'ям, хоч би у прирості населення, то Україна, як станеться на її території привернення нормальних умов державно-культурного життя, — зможе конкурувати з Японією, Китаєм, Індією, приріст населення яких виявляє велику потужність. Класична приповідка «у здоровому тілі — здоровий дух» найбільше підходить до української нації, яка відповідає цьому такими старими прислів'ями, як, наприклад, «щасливий той, хто рано встає і рано жениться», або «хто рано встає, тому Бог дає». Здорова психично і фізично Україна створить твердо життєздатну й животною традиції одвічної ролі своєї на сході Європи.

Вивчення культури України й тих культур, що приносилися туди групами, племенами й народами показує нам ще одну характерну рису українського національного обличчя. А саме, маючи твердо усталені основи своєї первородної цивілізації, вирощені на українській землі, — населення України сприймало й перетравлювало чужі впливи до такої степені і надавало згодом їм специфічно українські прикмети, що з часом чуже, приносить, гублячи свою першородну приналежність, ставало істотно українським і робилося невід'ємною часткою української культури й побуту. Ці чужі впливи підпадали в свою чергу впливам плідородної землі української, асимілювалися і вступали в симбіоз з автохтонною культурою.

Так лише наука встановлює, що наша Купала є малоазійською богинею Кібелою, що весільний ритуал занесено нам готами, що християнство, принесене з Візантії, набрало одмінних од свого коріння форм, присущих лише українській території, що буковинські орнаменти мають зв'язок з культурою гетитів, що гуцульські бронзові оздоби мають спрутів з Егейської культури, що писанки наші виявляють гальштатські взори трако-дакійської залізної культури, що наш орнамент взагалі, а зокрема вишивки мають то тюркський, то іранський елементи.

Коли скажете українському селянинові, що такі слова, як «майдан», «кавун», «тютюн», «гроші» є тюркського походження, то ви його здивуєте, бо ці слова він чув з діда-прадіда і вони вжилися вже сотнями років в українському лексіконі.

В музиці нашій, особливо в старих побутових піснях, що схо-

ронили ще поганські елементи нашої давнини, є одначе великий вплив східній. І існує так звана «східня терція», особливо в піснях Степової України.

А ціла культура коня і зв'язаний з ним побут, вивіщення його до ролі побратима, товариша, найближчого й найбільшого друга — чи не є український хліборобсько-козачий синтез образу коня осілого хлібороба й кочовника-номада.

А тризуб наш прадавній, герб князів Київських, принесений норманами, чи ж не вживають його ще й досі на Покутті на пасках, як священний знак, і чи не має він для нас тисячелітню традицію і чи не став він знаком держави нашої в модерну епоху? З тризубом сьогодні ми не розстанемося і нікому його не віддамо, бо він є символом українських державницьких змагань.

А наша архітектура? Чи знайдете ви наш так званий «візантійський» стиль у давній Візантії, наш романський стиль чи нашу готику українську в Європі, або наш ренесанс, знаний в історії мистецтва, як «українське бароко», — в західно-європейських країнах, що породили те бароко?

Все те чуже сприймала українська творча душа, але на всьому тому поклала свою печать, властиву тільки їй, печать українську, печать української землі. Всім тим збогачувала свою, вже оформлену і розвинену культуру, свою існуючу цивілізацію і з тим росла та розвивалася далі.

Сприймаючи все чуже, що приходило, для прогресу свого, для свого розвитку, для свого ужитку, не губила наша нація свого одвічного характеру, сформованого тисячелітнім укладом життя і зв'язаного одвічно з українською землею, її природою, її підсонням, її психикою.

Не згубила, не дивлючися на періоди, часом вікові, поневолення, на чужинецько-розбійницьке панування, на лютий терор, на фізичне винищення, на людські умови. Не згубила, бо ховає в собі невичерпані запаси одвічної енергії й життєздатності, бо переховує в собі невраховану динаміку свого національного ферменту, бо має ніким непобідимі, на протязі тисячеліть, традиції до здорового організованого розвитку.

Зазнавала наша земля трагедій в минулому чимало, зазнала і в сучасному. Лихоліття, що їх пережила Україна в до-христовий період, а потому протягом століть підчас княжої доби, — виснажували нашу землю і затримували розвиток її сили. Берестечко, Батурин, а потім Полтава — значать вликі рани на тілі українському. А Крути й ціла боротьба теперішня, з Базаром, — завер-

Ви не забули 22 січня, в день свята державности, — зробити збірку на Український Дім у Празі — Музей Визвольної Боротьби України ?

пують хресний шлях духа України. І так як у минулому гинули наші козаки і в Московії, і в Туркестані і на Сибіру,—тепер до праведних останків славного запорізького кошового Кальнишевського на Соловках долучилися нові кістки сотень тисяч замордованих совітською владою українських патріотів.

Але у цих трагічних епопеях українського народу проступає ще одна риса його національного характеру — його героїзм, його рішучість у боротьбі, і перед нами, сучасниками, особливо ця риса виявилася в недавній боротьбі України за державність. Ціла епопея від Крут до Базару і теперішня боротьба—зв'язані з далеким минулим нашим, і цей зв'язок показує, що ця героїчна риса однаково і постійно виявляється в українській нації, незалежно від, так би мовити, військового щастя.

Сучасним словом, мовлячи, активність Святослава («іду на вас»), войовнича енергія Олега («приб'ю свій щит на вратах Царь-городу»), героїчна епопея Ігоря, великодержавна мудрість Володимира Великого й Ярослава, хоробра чинність лицарського ордену нашого — Запорізької Січі козацької, а далі бурхливий період Козаччини й Гетьманщини, такий багатий на чини з щасливими й нещасливими перипетіями, і врешті складна, але запекла й рішуча боротьба сучасна, очолена святої пам'яті Симоном Петлюрою, славно, тяжку й велику спадщину якого перейняв на себе наш вождь Андрій Лівіцький, — в'яжуть нас, сучасників, з трудолюбними гіперборейми, жвавими й багатими на ініціативу траками і вдумливими іллірійцями, войовничими організаторами готами, спокійними і впертими антами, завойовниками норманами, — зо всіма тими елементами, що утворили підложжя Української Раси.

І коли ми сьогодні, святкуючи день відновлення давньої нашої традиції державної, згадуємо давнє й недавнє наше минуле, то цим ми лише підкреслюємо ту внутрішню нашу певність і віру в могутність і не смертєльнєсть Української Нації, такої багатї і мало ще пізнаної, такої прекрасної в своїй історії, в своїй природі, в своїй чинності.

Кажемо свідомо — не смертєльної, бо раса, яка протягом тисячелїть створила таку культуру на одній і тїй же території, яка впливала на історичні події, яка й дотепер схоронила в своїх глибинах здоров'я фізичне й духовне, яка видала з себе велитїв духа й чину, — така риса не може вмерти, і займе достойне її минулого місце в сім'ї вільних великих народів.

Микола Ковальський

СВЯТО 22 СІЧНЯ В ПАРИЖІ

Офіційне свято державности цього року пройшло в Парижі з надзвичайною урочистістю.

Свято розпочалося відвіданням прем'єр-міністром уряду УНР В. Прокоповичем урочистої обітници від співробітників наших установ у Парижі «завжди керуватись ідеєю державної незалежности України» і всі сили, знання і хист віддати «на боротьбу за визволення українського народу з-під чужого панування та за відновлення самостійної Української Народньої Республіки з центром у Києві».

Таку урочисту обітницу служити вірно ідеї української державної незалежности під проводом уряду УНР всі приступні співробітники українських установ у Франції, в тому числі і пан прем'єр-міністр В. Прокопович, принесли під великим портретом Покійного Головного Отамана Симона Петлюри, прибраного українськими національними прапорами.

Після цієї обітници всі присутні на ній одправилися на кладовище Монпарнас, де іменем уряду В. Прокопович склав на могилі бл. пам. Головного Отамана Симона Петлюри китицю квітів.

Тут, на могилі Того, хто стільки зпричинився до відновлення новітньої державности нашого народу, дев'ятнадцяту річницю якого саме святкує весь український світ, перед пам'ятю Того, хто стояв на чолі тієї відновленої державности і впав за неї, — поклін цього дня зложив прем'єр-міністр уряду УНР в оточенні співробітників українських урядових установ у Парижі.

Далі, о год. 12,30 в Українській Православній Церкві відбувся урочистий молебен, який з піднесенням було відправлено л.-отцем І. Бриндзаном. Відповідне слово, сказане п.-отцем, молитва за Україну, яку всі присутні вислухали навколюшках, прапори — Товариства б. Вояків та Союзу Українських Організацій у Франції — все це робило молебен дуже урочистим, і настрої, які він викликав, — не скоро забудуться.

Присутніми на молебні були вільні того дня од праці наші громадяне на чолі з прем'єр-міністром В. Прокоповичем з дружиною. Між присутніми були — І. Рудичів, голова Генеральної Ради СУЕО М. Шумицький, радник Місії в Парижі І. Косенко, генеральний скеретарь Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції М. Ковальський, генеральний секретарь Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції П. Йосипишин, С. Нечай. Був присутнім тако-ж генерал М. Капустянський. Голова Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції генерал О. Удовиченко через хворобу не міг взяти участи в цьому урочистому богослуженні.

**Місяць Січень — місяць Музею
Визвольної Боротьби України в Празі**

З присутніх чужинців треба відмітити наших кавказьких друзів. Од грузин були присутні — п. міністр Чхенкелі, п. Гвазава, п. Мдівані, п. Асатіані; од Азербейджану — п. Мір-Якуб та п. Алі Топчибаши; од горців Північного Кавказу були — п. Шакман з дружиною, п. Ельмурза Бекевич-Черкаський; од Туркестану — п. Мустафа Чокаєв.

Під час молебну дуже добре співав церковний хор під орудою п. О. Чехівського. Після молебна хор заспівав «Боже великий, єдиний».

Свято це носило офіційний характер. День 22 січня припав на п'ятницю і загал українського громадянства, зайнятого щоденною своєю працею, не міг взяти в ньому участі. Тому Генеральна Рада Союзу Українських Емігрантських Організацій та Товариство б. Вояків Армії УНР у Франції влаштовують в неділю, 24 січня, національне свято для громадянства.

ГАЛИЧИНА МАЄ СВОІ КЛОПОТИ

(Лист із Львова — од власного кореспондента)

— Львів — український центр у Польщі. — Галицькі політичні партії. — Домени москвофілів. — Москвофіліство — «супільний злочин». — Лемківський експеримент.

Галичина живе своїм життям. Одначе це не перекреслює її всеукраїнських тенденцій, які виринають чіткіше у поворотних хвилях якоїсь важливішої політичної гри. По-за тим домінують свої, найближчі клопоти. Клопоти внутрішніх галицьких буднів, які Галичина намагається сама розв'язати, іноді в некористь загально-українських потреб.

Цедається пояснити витвореними сторіччями окремими специфічними обставинами, локальним патріотизмом, який у потягненнях короткозорих доморослих політиканів розростається часами до таких розмірів, що переростає українську ідею — на користь галицької.

Ціле життя Галичини концентрується у Львові, з якого йде проміння навіть далеко по-за так зв. Сокальський кордон—на Волинь і далі.

Це-ж природній вплив — і добре, що Львів не перестав бути точною тяготіння всіх територій у Польщі, заселених українцями. Це має свої традиції — і своє майбутнє.

А сьогодні?

Сьогодні має Галичина: найбільшу офіційно партію, а радше блок — Українське Національно-Демократичне Об'єднання, Фронт Національної Єдності Дм. Палієва, якого впливи зростають у відворотній пропорції до УНДО, останніх могижан Укр. Соц. Радикальної Партії, що не знають, по якій стороні барикади (національний табір — і комуністично-москвофільський) їм стати, врешті — націоналістів (гуртуються біля тижневика «Голос Нації»), які топляться у повені власних гасел і, звичайно, перетоплені й скристалізовані — поповнюють ряди всіх інших груп та партій.

На цьому цілому терені діє група католиків, роздвоєна на «святоюрців» (офіційна назва «Український Католицький Союз») з тижневиком «Мета», і найменше популярну, без впливів на маси, групу єписк. Хоми-

шина і д-ра Назарука, нав'яна задухом пок. д-ра С. Томашівського, з органом «Нова Зоря».

По другій стороні — стоять без «української» (значить з українською назвою) організації — одиниці й групки, які ще не прозріли і в своїй блаженній наївності (чи просто за мамонку) вірять в ССРСР, а навіть на спілку з жидівськими комуністами організовують ганебні виступи (події в Нагуевичах, де народився І.Франко, двічі у Настасові, події під Маківкою та ін.).

До цих можна те-ж, як викривлену прибудівку, причислити і так зв. москвофілів, людей без ідеї і концепції, які, завдяки короткозорій прихильності галицько-польських «ендеків» і власному вмінню лавірувати і жирувати на несвідомості галицько-польської «ендеції» і зближених до неї кругів, — втримуються останками на політичній поверхні. І біля них затримасмося цим разом.

Недавно появилася брошура (польською мовою, для вияснення польській суспільності шкідливості існування москвофілів і їхніх організацій) д-ра Вол. Колпачкевича під назвою «Спір за Народній Дім у Львові», як відповідь на брехливу змістом і нахабну формою летючку (те-ж польською мовою), видану москвофільською «Русско-Селянською Організацією», в якій її автори в неправдивий спосіб представляють історію Народнього Дому у Львові, намагаючись доказати, що Народній Дім це їхня національна власність.

Д-рові Колпачкевичеві, добре зорієнтованому у цій справі, колишньому москвофілові, але людині чесній, — можемо вірити, тим більше, що його думки й замітки покриваються з нашими спостереженням.

Жах бере, коли читаємо правдиву історію Народнього Дому і про капсаьку господарку у ньому, яка довела сильну господарсько і квітучу установа до руїни.

Чотири установи, багаті і з можливостями поважного розвитку, опинилися в марнотравних руках москвофілів. Подаючи за брошурою, це:

1. Літературно-Наукове Т-во «Галицько-Русская Матица», яка має у Львові будинок вартости 120.000 зол.

2. «Т-во ім. Качковського» з будинком вартости біля 200.000 зол., з довгами 70.000 зол.

3. «Ставропігійський Інститут» з комплексом будинків, оцінених на 2 міл. зол., а фактичної вартости 4 міл. зол., з довгами по-над 200.000 зол., і врешті

4. «Народній Дім» з майном вартости біля 5 міл. зол. з довгом біля 2 міл. зол.

З'ясовуючи ці всі дані і порівнюючи (об'єктивно) їх до діяльності москвофілів та їх господарських ефектів (тут те-ж цифри й факти!), доходить автор, абстрагуючи від суспільно-політичних моментів, до висновку, що «в часах нищівної кризи й безробіття — це просто безприкладний суспільний злочин».

Крім цього, тереном «москвофільського експерименту» є найбільше на захід висунена частина Галичини — гірська Лемківщина, від кількох років відділена від перемиського єпископату в самостійну «апостольську адміністратуру», якої адміністратором є чинний москвофіл, накручуваний до протиукраїнської акції своїми духовними прибічниками, о. д-р Я. Медвецький.

Цю москвофільську акцію на Лемківщині посилює хибно зрозуміла адміністрація так зв. регіональна політика, яка бажала б пописатися створенням якогось (прошу не сміятися) лемківського народу з лемківською мовою, а навіть з окремою лемківською історією.

І мимо «нормалізаційної угоди» УНДО з урядом, в якій був те-ж пункт про Народній Дім, мимо всяких фікцій не-лянсування москвофільства, — в терені, це є там, де єдино є спірний предмет, який мав бути розв'язаний, — ніякої поважної розв'язки нема.

Розв'язка осталася у Варшаві.

І з цією справою зазублюється цілий ряд актуальних подій і можливостей.

КУЛЬТУРНО - ОСВІТНЯ ПРАЦЯ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ У ПОЛЬЩІ

(Лист із Варшави)

Доклад керівника культурно-освітньої секції Головної Управи Українського Центрального Комітету у Польщі, представлений на останній сесії Ради УЦК, дає нам вичерпуючий матеріал, щоб можна було приглянутись до стану культурно-освітньої праці серед української еміграції у Польщі.

Бажаючи дати українській еміграції дешеву й корисну українську книжку, Головна Управа заснувала свого часу при УЦК у Варшаві бібліотеку й книгарню. Малі збороти книгарні стали головною причиною того, чому вона тепер перебуває в стані ліквідації. Запас книжок поволі розпродується, а певну кількість їх, на суму до 1000 зол., було розіслано на доповнення бібліотек при відділах УЦК. Бібліотека Головної Управи УЦК налічує сьогодні 3321 томів та ділиться на 2 частини — фундаментальну й загальну. Випозичати книжки додому можна лише із загальної частини бібліотеки. Обмежені фонди на культурно-освітні потреби не дають можливості систематично поповнювати бібліотеку літературними новинами, а це негативно відбивається на її існуванні, бо зменшує кількість овідувачів.

Зате стан бібліотек по відділах УЦК значно поправився. Поодинокі відділи збільшили кількість своїх книжок не лише тими книжками, які надсилала Головна Управа, але й закупленими на власні кошти. В поставчанні книжок на периферію зверталося Головною Управою увагу тако-ж і на книжки для дітей. Дитячих книжок за останній рік вислано було відділам на суму до 800 зол.

Осередки української еміграції у Польщі організують, звичайно взимку, різні курси, і передусім курси чужих мов, як, наприклад, у Краківі, Івацевичах, Плотичному, Ченстохові, Торуні, Білостоці, Гайнівці й Біловіжжі.

В багатьох відділах УЦК існують дитячі садки. Про кількість дітей в цих осередках говорять наступні цифри: Торунь — 36, Гайнівка — 49, Біловіязка — 32, Каліш — 75, Познань — 23, Рейовець — 46, Стрілково — 24, Білосток — 10, Плотично — 43, Порічча — 26, Івацевичі — 37, Барановичі — 19, Краків — 92, Іновроцлав — 63, Олександрів — 18, Бересте — 17, Львів — 51, Ченстохова — 37, Сосновець — 38, Тересполь — 14, Перемишль — 52. Назагал, праця в дитячих садках провадиться в 21 осередках, в яких зареєстровано 735 дітей.

У Варшаві зареєстровано 178 дітей, а працю над молодим доростом провадить Союз Українок-Емігранток, який у Зимовому сезоні організовує дитячий клуб, ялинку та інші дитячі свята.

В 15-ти еміграційних осередках у Польщі на закладення дитячих садків наші діти ще чекають.

Як було стверджено на минулій сесії Ради УЦК, найкраще поставлено працю в дитячих садках в Плотичному, Гайнівці, Біловіжжі, Бересті, Івацевичах, Поріччі й Білостоці.

Українська еміграція у Польщі має дві школи — ім. Лесі Українки у Варшаві та ім. С. Петлюри в Каліші. Школа у Варшаві має 32 дітей при 2-ох учительках. У 1936 році відкрито в цій школі було вже 6-ту класу. Школа в Каліші має 52 учнів при 5 учителях.

Великим досягненням української еміграції у Польщі було відкриття минулого року власного дому — бурси ім. С. Петлюри в Перемишлі для свід. українських воєнків.

Працею культурно-освітньої секції Головної Управи УЦК у Польщі керує д-р П. Шкурат.

Л.

З МІЖНАРОДНОГО ЖИТТЯ

— Англійська політика. — Мароко.

Новий рік почався з міжнародного акту, пового, коли не змістом, то формою своєю, а саме, з джентельменського погодження Англії з Італією. Такого роду погодження, що-правда, давно вже практиковано було навіть і в міждержавній площині, але майже виключно в англо-саксонському світі. Англо-італійським актом їх тепер перенесено і на європейський суходіл, з тою однак одміною, що між англо-саксами ті погодження досі не потребували яких-будь підписів, а англо-італійський акт підписаний мабуть для того, щоб був певніший.

На перший погляд новий акт випадає як дуже скромний, бо-ж у ньому говориться лише про те, що обидві погоджені сторони визнають одна одній важливі інтереси в Середземному морі, зобов'язуються одна перед одною тих інтересів шанувати, затримуючи одночасно status quo на цьому морі. До акту додано ще листи міністрів закордонних справ англійського та італійського, в яких вони до вказаного status quo включають також Іспанію, спростовуючи тим поширені за останній час звістки, що Італія має інтенцію захопити собі Балеарські острови та ще якісь інші іспанські місцевості, як заплату за свою допомогу ген. Франкові.

Текст скромний, але зміст його широкий і далекосяглий, бо подекуди відхиляє він, як здається, завісу над сучасною структурою британської політики в Європі. Як відомо, Англія має цілком особливе становище, коли прирівнювати її до інших європейських держав. Вона лежить уся на островах, і лише, так мовити, фасад її спрямований на суходіл, а всі джерела її сили й могутності знаходяться по-за Європою, далеко за морями та за океанами, тоб-то в запіллі що-до Європи. Тим пояснюється й англійська європейська політика останніх літ. Доки можна було вірити в Лігу Націй та в перспективу так званої колективної безпечности, аранжованої Францією, доти Англія дивилася спокійно на свій європейський фронт, бо звідси їй ніщо загрожувати в ближчому часі не могло. Коли-ж під ударами Германії та Італії Ліга Націй збанкрутувала, а перспектива колективної безпечности запала остаточно, Англія взялася сама за забезпечення свого європейського фронту. Не тому взялася, що їй справді щось безпосереднє загрожує, а тому, щоб почувати себе вільною, щоб не клопотатися там, де можна обійтися і без клопоту, щоб можна було звернути всі свої сили туди, де вони справді будуть потрібними.

Європейський фронт Англії складається з трьох частин, — з самого фасаду і з двох крил. Фасад — це та частина суходолу, що лежить впрот перед її островами, тоб-то Франція, Бельгія та Голандія. Ці держави, з давнього часу сприятливі і погоджені в інтересах з Англією, становлять неначе-то бар'єр для неї. До недавнього часу цей бар'єр було охоронено так званім Локарнським договором, але коли той договір був анульований, Англія впрот проголосила, що її кордони проходять Рейном і що вона цю тезу боронитиме всією силою своєю.

Фасад став забезпечений, залишалися крила. Перше крило — північно-морське було забезпечене майже одночасно з фасадом. Бо-ж Англія вже тоді, наче забувши, що Версальський договір забороняє Германії мати більшу флоту, склала з нею акт, згідно з яким германська морська сила виростає далеко по-за межі, встановлені для неї вказаним договором, але не має права досягти такої висоти, яка б могла стати небезпечною для флоти англійської. І хоч яка в той час дружна була Англія з Францією,

22 січня не повинно було бути ні однієї громади, ні одного громадянина, які б не дали своєї долги, нехай найскромнішої, на Музей Визвольної Боротьби України в Празі!

вона списала той договір з Германією, не запитавшись у Франції, бо вона тим рибала політику не європейську, не антантську, а свою англійську.

Те саме сталося тепер і з другим крилом — південним, Середземноморським. Хоч на цьому морі Франція має свої інтереси, в кожному разі не менші, як хоч би й Італія, але в англо-італійському джентельменському погодженні про неї немає ані солова. Що-правда, це погодження, як то стверджують і обидві погоджені сторони, не спрямоване ні на кого третього, і французькі інтереси в ньому не зачеплені, а все таки Франція в ньому й не згадана, бо Англія робила й тут лише свою англійську політику, тоб-то таку, яку вона робить тоді, коли справа торкається її життєвих інтересів. А в таких випадках вона не припускає до чину нікого, навіть найдружніших своїх союзників, бо хоче всі плюси й мінуси з того нести сама, а не поділяти їх з ким будь іншим.

Крім згаданих загальних рис містить англо-італійське погодження в собі ще й де-які конкретні вказівки що-до близьких та дальших політичних перспектив у Європі. По-перше, це — фактичне визнання Італії, як великої держави в Середземному морі та в її новій африканській колоніальній імперії. Визнання не лише англійське, бо за Англією автоматично визнала те саме Франція, Сполучені Штати та інші держави, так що тепер уже майже всі держави з про-абісініських стали про-італійськими.

Оптимісти з того роблять висновки, що Італія стане знову чинно співпрацювати з Лігою Націй, але це припущення що-найменше поки-що передчасне. Ще більше передчасне й друге припущення, що, замирившись з Англією, Італія поверне знову до Стреського фронту з Францією, без Германії. Італія з Германією не порвала, а навпаки, як раз після згоди з Англією особливо яскраво демонструвала паралельність своєї політики з політикою Германії, зробивши це з приводу питання про невтручання до «цивільної» війни в Іспанії.

Непердчасним, як здається, являється припущення, що Англія, приспішила з італійською угодою, щоб, означивши зони своїх інтересів у Європі й забезпечивши їх з фасаду й на крилах, повернутися реально до своєї історичної ролі чинного арбітра в європейських міжнародних справах. Зачала вона ніби-то з іспанських справ, бо-ж, коли вірити італійським газетам, вона стала в них по боці Германії та Італії, висловлюючися рішуче, з одного боку, за неподільність іспанської території, а з другого — проти утворення чи то з цілої Іберії чи то з якоїсь її частини совітської держави, що йшла б на поводу ССРСР. Коли це так, то для совітів іспанська справа стала гиблою і вони муситимуть од неї як можна скоріше відійти. Невідомо лише, чи вони можуть це зробити, надто вони вже там загрузли. В кожному разі, нічого, крім неприємностей, іспанські події їм тепер не принесуть.

Продовжувати свій арбітраж Англія ніби-то має намір у Середній Європі, а саме в Чехословаччині, як повідомляють про те в англійській пресі. Але це останнє поки-що лише газетні поголоски, які може й не мають реального ґрунту під собою. Тому з тим треба почекати, як треба почекати і з тими чутками, що ніби-то дальшим за середньо-європейським арбітражем буде арбітраж Англії в справах уже сходу Європи.

* * *

Час од часу історія ненавчєб-то любить про себе людям нагадати. Літ тридцять тому Західня Європа була на волосок од війни із-за марокських справ. Зпричинився був до цього сам Вільгельм II, що живе зараз пустельником у голандському Дорні. Використовуючи утруднене становище Франції в Мароко, з'явився він тоді несподівано сам у Танжері, переїхав ціле місто на білому коні і виголосив одну з своїх словутніх промов, закликаючи марокського султана цупко триматися своєї абсолютної незалежності й обцяючи йому всю свою допомогу. Справу якось залагодили, але через кілька років вона воскресла знову, вже не в Танжері, але в Агадирі, куди Вільгельм II сам не поїхав, а вислав крейсер із загрозливим

на адресу Франції дорученням. Цей останній випадок стався р. 1911, і коли велика війна почалася не тоді, а гізніше, то причиною тому був виступ Англії, яка в рішучий спосіб стала по боці Франції. Виступ цей примусив Германію одкликати свого крейсера з Агадиру, але Франція все-ж заплатила за це відкликання досить значними територіальними уступками з інших своїх африканських колоній на користь німців.

Аналогічна буря знялася була минулого тижня в тому самому Марокко. Зирчинилися до неї, як тепер видно, французькі та німецькі газети, з-части читаючи чужі невисловлені думки, з-части може й попереджуючи події. Французька преса вдарила в давони про те, що Германія під претекстом допомоги ген. Франкові насправді проводить фактичну окупацію іспанського Мароко, доправивши туди значні контингенти регулярного війська, військові кораблі й т. п. Німецька преса, своєю чергою, одповіла такими-ж найпевнішими інформаціями про те, що Франція зосередила свої африканські війська на кордонах іспанського Мароко, вислала туди-ж свою флоту і лише шукає претенсту, щоб те Мароко так само окупувати; до того-ж іще в самій Франції, на її півдні чи вже проголошено, чи в ближчому часі буде проголошено совітську республіку з містом Перпіньяном, як столицю.

Вістки — наявно фантастичні, але вони з тих, що про них складено італійське прислів'я: *se non e vero, e ben trovato*, тоб-то — коли це й неправда, то все-ж вигадано добре. Вони тяжко схвилювали європейську опінію, а на біржах почали викликати впрест депресію. І треба було героїчних зусиль, щоб ту опінію заспокоїти. Зусилля ті зроблені з трьох сторін. На дипломатичному прийнятті в Берліні сам Адольф Гітлер завірив французького посла в тому, що Германія не зазіхає військово на іспанське Мароко, а французький посол іменем свого уряду відповів таким самим завірненням. Що-ж до третьої сторони, — до іспанців, то вони від слова перейшли й до чину, бо запропонували французькому військовому та англійському флотському представникам самим об'їхати ціле іспанське Мароко й подивитися, чи не розташовані там де германські війська. Пропозицію цю прийнято, й справу тим ніби більше-менше залагоджено. Невідомо лише, чи буде хтось десь чимось платити за це залагодження, як то колись було з Вільгельмом, чи станеться воно на цей раз *gratis*.

Observer

† Д-р СТЕПАН ФЕДАК

Несподівано відійшов од нас один із сеніорів сучасного українського громадського життя, д-р Степан Федак, який помер уночі з вівторка на середу 6 січня с. р.

Д-р Степан Федак народився 9 січня 1861 р. у Перемишлі. Народню школу скінчив у Яворові, де його батько був учителем. Як десятилітній хлопчина втратив батька. Мати з трьома малими дітьми опинилася в 1871 р. у Перемишлі серед невимовно важких умовин. Зимом 1874 р. перенеслася мати до Львова і тут її син Степан записався до Бернардинської гімназії. Завдяки незвичайно гарному сопрановому голосу прийняли Степана до бурси Ставропільського Інституту, що було великою полекшею для ма-

Чи не забули ви 22 січня покласти і свою цеглину на будинок власний Музею Визвольної Боротьби України в Празі?

тері. В 5-ій гімназійній класі вписався до академічної гімназії, де тоді перший раз почалася наука українською мовою. По скінченні гімназії (з відзначенням) мав намір студіювати теологію у Відні, але з уваги на родину лишився у Львові. Спершу хотів записатися на філософичний факультет, щоб студіювати історію. Однак за порадою пок. директора Ільницького записався на юридичний факультет львівського університету, де дістав стипендію. Ще в гімназії виявляв бл. п. Ст. Федак велике замилювання до співу і музики і був диригентом студентського хору. Разом з д-ром Ст. Смоль-Стоцьким був членом того гуртка, що видавав ще в гімназії твори українських письменників під проводом проф. Онишкевича. Як студент університету належав до Академічного Кружка, в якому гуртувалася велика кількість українців, між ними Франко. В 1882 р. скінчив юридичні студії, та після судової адвокатської практики у Львові вписався 1890 р. на листу адвокатів.

Вже як адвокатський конципієнт брав живу участь в усіх українських товариствах у Львові і був одним із основників львівського «Бояна», що після поклав великі заслуги на полі розвитку української музичної і співацької культури. Однак найбільше своєї енергії, часу і знання присвятив д-р Степан Федак українським економічним установам. І так належав до Управляючої Ради «Народної Торговлі» та став одним із головних членів-основників Т-ва Взаємних Обезпечень «Дністер». У цій установі був спершу від 1892 р. членом Надзірної Ради, потім членом дирекції і працював у ній довгі літа безплатно. По смерті директора «Дністра» д-ра Я. Кулачковського, став 1909 р. завідующим директором тієї установи, яка — як відомо — відіграла в господарському житті нашого народу величезну роль. Був теж членом основником усіх інших українських економічних установ, а саме: Центробанку, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Земельного Банку Гіпотечного, «Карпатії», Української Щадниці у Перемишлі та інших. Від 1896 р. був членом Надзірної Ради Краєвого Банку (тепер Банку Господарства Краєвого), а від 1913 р. заступником президента того банку. Від 1906 р. був членом Апеляційної Комісії для зарібкового податку. Оба ці становища займав з вибору галицьким сеймом.

Підчас московської окупації був арештований трьома новоротами. Потім москалі вивезли його з кількома іншими нашими чільними громадянами, як заручника до Києва. Там зорганізував бл. пам. Ст. Федак видатну матеріальну допомогу та опіку українцям із Галичини. В серпні 1916 р. вернувся до Львова через Фінляндію, Швецію і Німеччину шляхом виміни за російського консула. Підчас вибуху революції в Росії їздив на Україну, щоб поширити діяльність «Дністра» і «Карпатії» на Наддніпрянщину.

В листопаді 1918 р. брав активну участь у державно-творчій праці уряду ЗНУР, як державний секретарь для харчевих справ, але скоро був відтягнений від своїх і залишився у Львові. Підчас

облоги Львова перебув безліч ревізій і кількома наворотами поляки його арештували. Не зважаючи на все те зорганізував Український Горожанський Комітет, який опікувався українськими полоненими, інтернованими і політичними в'язнями та давав їм матеріальну і правну допомогу. Український Горожанський Комітет під проводом д-ра Ст. Федака допоміг тисячам нещасних в'язнів і врятував не одне життя від голодової смерті. УГК поклав початки відбудови українського організованого життя, зруйнованого війною. Коли влада припинила діяльність Українського Горожанського Комітету — його секції перетворилися в окремі товариства — УКТОДІ, Українське Лікарське Т-во, Союз Українських Адвокатів, якого бл. п. д-р Ст. Федак був першим головою. Аж до останніх хвилин свого життя опікувався політичними в'язнями.

Слід те-ж згадати, що 1918 р. став радним міста Львова. 1921 р. після атентату свого сина на львівського воеводу, д-р Ст. Федак просидів два місяці у в'язниці. Був почесним членом Т-ва «Просвіта», сеніором Ставропігійського Інституту, головою Надзірної Ради «Народної Торговлі» і «Карпаті». Працював ціле своє трудяще життя витривало для добра українського народу.

Величезна юрба народу, що залягла по береги вулицю Сикстуську від дому покійного до вул. Словацького, була найкращим доказом популярності д-ра Степана Федака. Можна сказати без перебільшення, що із львівських українців це була найпопулярніша постать, яку знали в сі, свої та чужі. Невичерпана життєва енергія д-ра Ст. Федака давала йому змогу брати участь у численних наших товариствах на різних становищах і цікавитись усіма проявами громадського життя. Не було дослівно ні одного офіційного свята, ні одної якоїсь хоч трохи замітнішої імпрези, яку він пропустив би. І робив це він не тільки з громадського обов'язку, а з безпосередньої потреби, як людина з надміром енергії, всім зацікавлена.

Довголітня жива участь д-ра Ст. Федака в чисто культурних і добродійних організаціях відома. Він стояв осторонь суто-політичного життя, своєю вдачею більше схильний до того, щоб жити з усіма у згоді і мирити всіх, ніж вести боротьбу із противниками інших поглядів. У всіх тих випадках, коли хтось із молодих людей потребував приватно підтримки там, де ніякий політично заангажований діяч не міг прийти прохачові з допомогою своїми впливами, д-р Ст. Федак був тою ідеально-невтральною людиною, якої інтервенція могла допомогти. І д-р Ст. Федак не відмовляв ні своїй ради, ні своїй допомозі нікому; він незвичайно прихильно ставився до кожного, хто приходив до нього поділитись із своєю журбою та клопотами.

Як приватна людина і як громадянин, був д-р Ст. Федак незвичайно вражливий на всі радісні та сумні хвилини життя. Він

умів бути душею кожної забави, і не уступав нічим своїм темпераментом, бадьорістю і гумором — наймолодшим. Навіть серед молодих старався він бути першим тими своїми прикметами, які були в нього природні. Коли яку рідню зустрів тяжкий удар. д-р С. Федак був один із перших, що з'являвся із словами співчуття й потіхи. На всіх похоронах, навіть далеким собі знайомих, він ішов у перших рядах, виконуючи цей обов'язок не з примусу, не шаблоново. Можна його було бачити однаково часто на похоронах громадян чужих національностей, як і наших земляків.

Тим-то й не диво, що на його похоронах віддали йому останню послугу тисячі мешканців нашого міста, згадуючи його численні добрі вчинки — щирого громадянина і щирого християнина.

« Д і л о »

* * *

В особі д-ра Степана Федака відійшов од нас один із тих великих галичан, яких знає ціла Україна.

Д-р Степан Федак ще перед війною приїздив на Наддніпрянщину. Особливо-ж його пізнали в Києві підчас війни, куди його, як закладника, було привезено із Львова російською владою після зайняття Галичини російською армією.

Перед пам'яттю визначного українця і ми низько схиляємо чоло.

УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

доводить до загального відома, що з приводу ремонту помешкання, вона буде закрита до 15 лютого с. р.

При Українському Технічно-Господарському Інституті в Подєбрадах

відкрито такі нові курси Агрономично-Лісового відділу:

1) Американське промислове пасічництво — 10 лекцій (біля 80 стор., 4-о) з численними ілюстраціями. Курс коштує 46 кор. ч., тільки підручник — 30 кор.

2) Городництво — 35 лекцій (біля 280 сторінок, 4-о) з численними ілюстраціями. Курс коштує 125 кор. ч., тільки підручник — 100 кор.

3) Птахівництво — 35 лекцій (біля 280 стор., 4-о) з численними ілюстраціями. Курс коштує 125 кор. ч., тільки підручник — 110 кор.

4) Високі курси громадської агрономії — для абсолювентів високих і середніх агрономичних шкіл (18 лекторів, 60 лекцій біля 480 стор., 4-о, ілюстрації). Курс коштує 175 кор. ч., самий підручник — 125 корон. Допускається сплата частинами.

ХРОНІКА

З життя укр. еміграції У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

— Замість новорічних і різдвяних привітань і візитів на Бібліотеку склали в золот. польських: проф. І. Фещенко - Чопівський — 10, інж С. Момот — 2, полк. Л. Писанюк — 1, Я. Винник — 1, П. Фалютинський — 1, В. Сухоставський — 1, І. Покотило — 1, В. Татарський — 1, П. Самутін — 1, В. Чабапівський — 1.

— Поіменний список ч. 4 0, осіб, що зложили датки на Бібліотеку. На підп. лист. ч. 778, вид. філії в Омекурі Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції: П. Чернаський — 10 фр., Гафченко — 5, Собакар — 5, Рак — 5, Тарнавський — 5, Іляшенко — 5, Шкляренко — 5, М... — 5, Салій — 2, Дебелий — 5, Зарицький — 5, підп. нечиткий — 5, Авраменко — 5, підп. нечиткий — 2, С. Росіневич — 3.

На лист ч. 722 в читальні Бібліотеки: М. Єремів — 4, пані Николаєва — 10, Ілько Шаповал — 10 фр.

На підп. лист ч. 796, вид. Укр. Громади в Діжоні: Іван Ховхун — 5 фр., Харитон Рослій — 5, Іван Морозов — 2, Безгласий — 1, Кравець — 2, Н. Н. — 1, Соронін — 2, Букалів — 1, Н. Н. — 1, Прокопенко — 10, Михайло Саря — 2, Іван Мищенко — 1, Германович — 3.

На підп. лист ч. 803, вид. п. Клеменюкові: Клеменюк Павло — 10 фр., Кірічинський Михайло — 4, Іван Недашківський — 5, Тетяна Клеменюкова — 5.

— З життя Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. 30 грудня 1936 року французька Федерація Інвалідів запалювала вогонь на могилі Невідомого Вояка. На цю церемонію було запрошено і Т-во б. Вояків. Т-во вирудило на ту урочистість делегацію з прапором Т-ва.

— 17 січня с. р. запалювала вогонь на тій-же могилі американська асоціація б. вояків, так зв. група Беньяміна Франкліна. На цю церемонію Т-во було також запрошено і вислало делегацію з прапором. Ця урочистість була дуже величною, бо присутніми були видатні військові Північної Америки та Франції. Почесну варту від могили аж до Єлїсейських Полів несла національна гвардія в парадній формі. Було присутніх більше десятка чужинецьких прапорів та з півтори сотні французьких. Похід увесь, від вулиці Георга V до Етуаль, супроводила військова оркестра.

— «Сватання на Гончарівці» у Греноблі. Силами Української Громади та філії Товариства б. Вояків Армії УНР у Франції, 5 грудня мин. року виставлено було в Греноблі комедію на 3 дії Квітки-Основ'яненка — «Сватання на Гончарівці», під режисурою п. Вонарки-Варнака. Дієвими особами були — пані К. Нежуга в ролі Одарки, пані О. Червонецька в ролі Уляни, й пп.: М. Дорожинський — в ролі Прокопа, Ф. Серга — Кандиби, С. Червонецький — Стецька, О. Романівський — Олексія, І. Вонарка - Варнак — Скорика, М. Лопатко — Тимоша.

Всі аматори грали дуже добре, навіть ті, що початкують свої виступи на сцені. Особливо добре грав п. Серга, Великий успіх мав п. Червонецький в ролі Стецька. Дуже гарна була остання сцена

3-ої дії із співами й танцями, які виконали панство Червонецьких.

До успіху вистави зпричинилися тако-ж добрі декорації та добрі національні костюми і бездоганна режисура п. Вонархи-Варнака.

Маленьку сальо було вщерть переповнено глядачами, і не лише українцями, але й росіянами, поляками, французами, угорцями та іншими. Оплески майже не втихали підчас цілої гри. Паніям Червонецькій та Нежутій було піднесено з публіки китиці живих квітів.

Ір.

У Польщі

— В Українському Науковому Інституті у Варшаві 11 січня с. р. відбулися публічні збори Економічного Семінару, на яких проф. інж. В. Іванис зробив доповідь на тему «Хемізація сільського господарства ССРСР».

— Академія пам'яті мін. Л. Василевського в «Прометей». 14 січня с. р. в клубі «Прометей» у Варшаві відбулася урочиста академія, присвячена бл. пам. мін. Леона Василевського. Академію відкрив вступним словом голова клубу проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, після чого присутні пам'ять покійного вшанували вставанням. Доповідь, присвячену життю і праці покійного, великого притягеля народів, поневолених Московію, виголосив д-р М. Ковалевський.

— З життя корпорації «Запорожжа» у Варшаві. На черговій суботній збірці членів корпорації відбулася доповідь проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького, присвячена сучасній міжнародній поділці й ситуації та актуальним питанням української визвольної боротьби.

— Ялінка для українських дітей у Варшаві, старанням Союзу Українок-Емігранток, відбулася 2 січня с. р. Це дитяче свято було належно підготовлено й пройшло з великим успіхом. Просторе помешкання Т-ва Вчителів було

заповнене дітьми, їх батьками і гістьми.

Програм свята складався з дитячих декламацій, співів і національних танців, добре виконання яких показало уважне відношення до національного виховання дітей.

— Дитячий клуб у Варшаві відкрив свій сезон. 10 січня с. р. в помешканні Головної Управи УЦК відновлено що-недільні збірки дітей місцевої української колонії, які в попередніх роках носили характер систематичний і які одержали назву «дитячого клубу».

Дитячий клуб провадить Союз Українок-Емігранток у Варшаві. В клубі відбуваються забави, гуртові розмови з дітьми, наука співу, декламації, національних танців і т. д.

— З життя української колонії в Білостоці. 22 листопаду мин. р. відділ УЦК вшанував пам'ять 359-ти базарських героїв урочистими зборами своїх членів і прихильників.

Після вшанування пам'яті героїв вставанням, голова відділу полк. Писанюк виголосив доповідь, присвячену Базарській події. Змістована й старанно опрацьована доповідь змалювала яскраво на тлі того часу приклад самопосвяти для батьківщини.

— 25 жовтня мин. р. відбулася в Білостоцькому відділі доповідь для української колонії п. Я. Винника на тему «Соціалістичне будівництво і соціалістичний хліб».

П. Винник яскраво змалював жахливе становище на Україні під совітами. Виводи свої п. Винник ілюстрував совітським «бубликом» та хлібом, які він дістає на пам'ятку від особи, що прийшла з України. Цей хліб красномовніше від усяких слів говорив про те «щасливе життя», яке силкується завести у нас совітська Москва.

Згадав докладчик і про те, яку страшну дійсність більшовики намагаються закрити од чужинців, як їм показують «потомкінські дерева», про колєктивізацію, що зруйнувала наше селянство, про

нищення нашої інтелігенції, страшний голод, північні табори примусових робіт і т. д.

Показавши, як виглядає московський соціалізм, докладчик торкнувся й міжнародного ставовища совітів і України, вказуючи на те, що українському народові, можливо, скоро вже доведеться закінчити те, що не було довершено в роках 1917-20.

— Святий вечір і ялинка для дітей в Білостоцькому відділі УЦК. 6 січня с. р. члени Білостоцького відділу УЦК зібralися в своєму помешканні, щоб у своєму тісному гурті провести Святий Вечір.

Скромна, але поважна була та урочиста вечеря. Нічого не бракувало з наших традиційних потрав і напоїв, хоч було їх лише тільки, щоб заховати звичай. За поважною гутірною та співами колядок неспітньо пролетів час за північ. Розходячися, всі щиро дякували пп. Фалютинському й Михайличенкові, які з доручення управи відділу вложили багато безкорисної праці в організацію урочистої вечері.

— 7 січня зібralися найменші, переважно у віці від 3 до 10 років, на ялинку, організовану управою відділу УЦК. Окремий комітет, виділений з управи відділу, при ласкавій участі п. Винникової, подбав про збірку грошей, купівлю подарунків, підшукання відповідного помешкання й т. д.

Пригравати дітям до танців запрошено було музикантку. Після декламацій діти дістали книжечки з казками та торбинки з солодощами. Почастовано їх було тако-ж какао з тісточками. По домах діти не хотіли розходитися.

Велика шкода, що розпорошеність у великому місті не дозволяє збирати разом дітей частіше. Це було б для них дуже корисно.

В Югославії

— З життя українців у Смедереві. Російська колонія в Смедереві довгі роки вела шалену боротьбу з місцевою Українською Громадою

«Кобзарь», а особливо з головою громади п. П. Чорним, щоб скомпромітувати його перед місцеви-ми властями і тим перешкодити йому у ширенні української національної ідеї серед українців-емігрантів, та у справі національно-культурно-просвітній. Засобів для цього не вибиралось. всікі засоби були добрі. Розумніші із цих росіян, переконавшись у тому, що вибороти нічого не можуть, залишили боротьбу та постарались витворити більше-менше терпимі взаємовідношення. Але недавно до Смедерева прибув один новий росіянин, такий Микола (Ігнатевич) Іванов, і на одній із забав у Смедеревському російському домі, 19-го минулого жовтня, голосно заявив про те, що він, ніби, має докази того, що п. П. Чорний є комуніст, большевик, веде комуністичну працю й за неї дістає платню од Празького чи Віденського совітського полпредства, а тако-ж що п. П. Чорний не є Чорний а хтось інший, що має тільки документи на Чорного і на підставі їх він добув югослав'янське горожанство та є державним урядовцем.

П. Чорний через кілька днів дізнався про цю брехню та потяг Іванова до суду, вимагаючи од нього доказів своїх тверджень.

Суд одбувся в Смедеревськiм повітовiм судi 26-го минулого грудня. На судi виявилось, що Іванов оперує, як доказом, одною газеткою старою, де напечатано про заборону в Югославії журналу «Вільне козацтво», та жіночими переказами. На судi було багато балаканини, із якої суд урозумів національну українську справу, що українці не є комуністи, а навпаки, найбільші їх противники, що українські національні організації в Югославії є легальні і комунізмом себе не скомпромітували, що назва «комуніст» для п. П. Чорного є тяжка образа, і тому суд засудив Іванова на 20 днів арешту або штрафу 1200 динарів. Крім того, Іванов мусить сплатити в користь суду динарів 200, своєму адвокату динарів 200, та п. П. Чорному судових видатків 300 динарів.

На суді було перевернуто кілька сторінок із української історії, та в коротких рисах перебрано недавно минулі події на Україні.

В Німеччині

— В Українському Науковому Інституті в Берліні 13 січня с. р. відбулася доповідь німецькою мовою д-ра Густава Адольфа Кіпперса на тему «Гуцули».

В Литві

— Українсько-білоруська вистава в Ковніні. 5 січня с. р. в салі «Атейтінков» відбувся спільний українсько-білоруський спектакль, влаштований українським та білоруським культурно-просвітніми товариствами. Артисти Білоруського Народнього Театру заграли 3-хактову комедію Ф. Алехновича — «Пан міністр», а українська драматична трупа заграла «Бувальщину».

Бібліографія

— Микола Рішко. Гірські Вітри. Поезії. Видання Т-ва Українських Письменників і Журналістів в Ужгороді. 1936. 32 стор. шіснадцятки. Художня окладинка. Ціни не зазначено.

Мого невеликої збірки поезій — слова Ю. Клена: «О, буде ще така весна, яка тобі й не сниться..» І вся книжечка ніби весняна, та на вона молода, бадьора й, так би мовити, енергійна.

Не сліз, благань, а діла, чину
Чекає край у хвилях змори...

Поет говорить, що він

... кинув геть перо буденне.
Тепер мечем по струнах вдарю...

І поет по молодечому «б'є мечем по струнах» у багатьох із своїх віршів. Він

Готов піти у перших зливах бурі.
Назустріч смерті у красі і славі...

З запалом вірить у часи яскраві,
Гартує дух, щоби ворожі мури
Розбити завтра в боротьбі з
лукавим...

Та мільйони поведе з собою
Таких, як він, у поле бою
В порі великих і бурхливих
днів.

Судячи по тематиці деяких віршів, автор їх — закарпатський українець. Але у нього дух — загально-український. Він не тільки Карпати, Тису згадує у своїх віршах. Його, закарпатця, манить до себе тако-ж серце землі української —

Золотоверхий Київ,
Блудних синів страдальна
Мати...

Промов: коли ти вже пригорнеш
І степ, і гори, й море Чорне?!

Коли тобою легіони
Пройдуть залізним кроком
З новим побідником Богданом,
Піднявши владний стяг високо?!

Цікавлять автора, одначе, й інші теми — картини рідної землі.

Вечірній шум жаркого літа
Мрійливо сходить на поля широкі,
Десь з полонини дзвінка трембіта
Летить назустріч ночі ясноокої.

І розгулявся легкокрилий вітер
По-над сади й сухі гірські покоси,

Похилені зів'ялі квіти
Скупалися в прозоро-свіжих росах.

Злетів святочно тихий віддих,
Мовчить село в обіймах колоскових,
А місяць пролітає віддаль

Кріз золоту й блакить зірок
назкових.

Або —

Карпати! Бачу вас так яро
Крізь сіру і пожовклу осінь
І чую чар пісень вівчарських,
Як ллються по гірським покосі.

У гомін вечерниць по селах,
Про Довбуша і Дзвінку тема,
І спів дівочий, сміх веселий
Під бренькіт дрімби й веретена...

Не всі вірші збірника однаково добрі й совершенні. Але назагал книжечка переглядається з інтересом до кінця і авторові її не можна не послати слова заохоти й побажання дальших успіхів у поетичній творчості. А для нашої молоді цю книжку можна рекомендувати, з якої вона могла б навчитися і такої «Молитви» до Бога:

Не дай пропасти на чужині,
А ген в святих степах Дніпрових,
Де ллються сльози матеріні
В жорсткій муці у оковах...

Щоб дати

... почути дзвін Софії,
Як вільно залуна степами...
С. Н.

— С к о б, журнал українського пласту у Франції, ч. 1, січень 1937. Париж. Неперіодичне видання Пластової Референтури при Генеральній Раді Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції. 10 літографованих сторінок чвертки. Обгортка друкована.

Приємно вражає це акуратне видання Пластової Референтури у Франції, яка має за завдання організувати в Пласті українських дітей у Франції. «Скоб» має допомоги цьому завданню.

Зміст журналу складається із звернення Пластової Референтури при Генеральній Раді у Франції до українських дітей в тій країні, із статті, що пояснює цілі «Скоба»,

звернення Пластової Референтури до батьків українських дітей у Франції, інструкцій для підготовки «вовченят» на «першу зірку», статейки про приготування до влаштування влітку пластового табору у Франції, замітки про необхідність при допомозі «Скоба» організувати листування українських дітей між собою і т. д. Крім того, вміщено три вірші: «Боже великий, єдиний» і «Пластовий гімн» — з допорушення дітям вивчити їх співати, — та «Бажання» — М. Підгорянки — про прохання дитини до матері відправити її до пластового табору.

Українка в англійській пресі

Найкращим покажчиком зросту ваги українського питання в Англії є постійний зріст «українки» в англійській пресі. Для порівняння може служити коротка таблиця, зложена на підставі витинків, зібраних Українським Бюром в Лондоні, почавши від року 1931.

Хоч Бюро докладало всіх зусиль, щоб збірка була якнайповнішою і щоб обіймала витинки з усіх часописів, які появляються у Великій Британії, всетаки треба припустити, що біля 10 відсотків витинків не попало до збірки. Будуть це згадки в малих провінційних тижневиках і менше знаних періодиках.

Довголітню та впертою працею вдалося врешті досягнути те, що англійський загал має принайменше поняття, що це Україна, хто є українці та чого вони бажать. Вдалося досягнути тако-ж того, що всі поважніші видавництва, редакції та кореспонденти перестали вживати назв, які давніше вносили тільки замішання, приміром «малороси», «рутени» і одноставно вживають назв «український», «українці». Коли перед кількома роками одна з найбільших світових телеграфічних агенцій вжила назви «малороси», і Бюро звернуло їй увагу, що правильна назва є «українці», агенція не тільки перепросила за неувагу, але й заявила, що повідомить усіх своїх

кореспондентів, щоб на будуче вживали правильної назви.

В англійській пресі починають звертати увагу тако-ж на голоси української преси, появляються цитати з українських денників, приміром з «Діла», американської «Свободи» та з черновецького «Часу». Появляються навіть карикатури з «Комаря».

В р. 1931 англ. преса помістила 200 згадок, статей і пр. про Україну, в р. 1932 таких згадок було 360, 1933 — 627, 1934 — 750, 1935 — 883, 1936 — 1163.

Можна припускати, що зріст зацікавлення українським питанням буде й надалі зростати в тій самій пропорції, що до тепер.

Закордонна пропаганда є одним із найважливіших чинників в підготовці будови власної держави. Вона вимагає не тільки великого вкладу енергії та гроша, але й моральної підтримки українського загалу. Теперішні світові події ведуть до загальної кризи, яка не повинна заскочити українців несподіваними. «Я переконалий, — сказав міністр Іден 12 січня с. р., — що рік 1937 буде рішати долю нашої цивілізації.» Його знаменні слова повинні застановити тако-ж і українське громадянство.

(У к б ю р о . Лондон).

«Українська політика кн. Адама Чарторийського»

На таку тему відбулася у Варшаві 8 січня с. р. в Інституті Національних Питань доповідь польського історика проф. М. Гандельсмана. Докладчик говорив про заінтересовання правого крила колишньої польської політичної еміграції українською справою

Д.

Збірка на пам'ятник Борисові Пазаревському

Дальша пожертва надійшла від п. Гаврилка з Парижу — 10 фр. Таким чином усього зібрано до цього часу 812 фр. 40 с. і 5 зол. польськ.

Пожертви приймаються далі.

Листування Редакції

ВІШ А н Стефураччін.
Оголошення ваше може бути вміщене в «Тризубі». Просимо ще до того оголошення поплати вашу адресу.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

— Рідна Мова, науково-популярний місячник, присвячений вивченню української мови. Ч. 1 (49), січень 1937. Варшава.

— Дзвони, літературно-науковий журнал. Ч. 12. 1936. Львів.

— Назустріч, література, мистецтво, наука, громадське життя. Ч. 1 (73), 1 січня 1937. Львів.

— Микола Рішко. Гірські Вітри. Поезії. Ужгород 1936. Видання Т-ва Українських Письменників і Журналістів в Ужгороді.

— Наш Приятель, часопис для дітей. Ч. 5 (165), січень 1937. Львів.

— Пластові Вісти, орган українських пластуців емігрантів. Ч. 10 (46), грудень 1936. Прага.

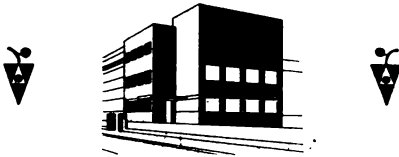
— Скоб, журнал Українського Пласту у Франції. Ч. 1, січень 1937. Видання Пластової Референтури при Генеральній Раді Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції.

— Biuletyn Polsko-Ukraiński, ч. 3 (194), 17 січня 1937. Варшава.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

будує Український Дім у Празі
і закликає всіх українців до помочі й участі
в цьому будівництві.

←←←←← УВАГА! →→→→→
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
ЗБИРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРИШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia

←←←←← НЕ ЗАБУВАЙТЕ! →→→→→

жертви з різних держав буде ще окремо звіт у місцевій українській пресі кожної країни.

Імена всіх, і тих найменших жер-тводавців Музей збереже Україні в своїх пам'ятних книгах; хто-ж дасть відразу або частками 10 доларів, буде записаний в окремії пам'ятній книзі фунда-торів Українського до-му; а хто дасть 25 доларів — буде записаний в золотій пам'ятній книзі добродіїв Му-зею Визвольної Боротьби України.

1000 цеглин кошту-ють 10 доларів. 100 цеглин коштують 1 долар.

Звіт про всі пожертви Музей друкує й розсилає окремо. Про всі нові пожертви кожного разу оголошує часопис «Український Тиждень» у Празі. Крім того, про всі по-

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходитиме в 1937 році по-старому і за участі тих самих співробітників.

Запрошено тако-ж до співучасті нові видатні літературні сили.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1937 РІК

У Франції на рік — 60 фр., на півроку — 30 фр., на три місяці — 15 фр.
на один місяць — 6 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	80 к. ч.	40 к. ч.	20 к. ч.	10 к. ч.	3 к. ч.
ПОЛЬЩА	18 зол.	10 зол.	5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	500 леїв	300 леїв	150 леїв	50 леїв	20 леїв
НІМЕЧЧИНА	12 мар.	6 мар.	3 мар.	2 мар.	0,50 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3 дол.	1,5 дол.	1 дол.	0,40 дол.	0,10 дол.
КАНАДА	3 дол.	1,5 дол.	1 дол.	0,40 дол.	0,10 дол.
БЕЛЬГІЯ	20 бельг.	10 бельг.	6 бельг.	2 бельг.	0,60 б.
БОЛГАРІЯ	200 лев	100 лев	50 лев	18 лев	5 лев
ЮГОСЛАВІЯ	100 дин.	50 дин.	25 дин.	10 дин.	2,50 дин.

У Парижі набувати в книгарні В. Поволоцького, 13 rue Bonaparte, Paris 6

В СПРАВАХ УКРАЇНСЬКОЇ МІСІИ У ФРАНЦІІ І ВІДДІЛУ ОПІКУВАННЯ ПРИ НІЙ

п. І. Косенко приймає в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі (41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9) що дня од год. 4 до 6 веч., крім неділь і понеділків.

Б Ю Р А

Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських
Організацій у Франції

i

Товариства бувших Вояків Армії УНР у Франції

містяться : 248, rue S-t Jacques, Paris 5.

Телефон — Odéon 15-08.

Автобуси — AA, AA-bis, H, H-bis, S, W, AR, 8, 25, 86, 93.

Метро — Cluny, Odéon, Raspail, Vavin, N.-D. de Champs, Monge.

Всю кореспонденцію для Генеральної Ради і Військового Товариства належить надсилати на цю адресу.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує — Комітет.

Адміністратор : Іл. Косенко

Le Gérant : M-me Perdrizet.